

۸۷۴ هزار بازمانده از تحصیل

جانشین وزیر کشور در طرح محرومیت‌زدایی و توانمندسازی اجتماعی ۲۰۲۰ محله‌از شناسایی ۸۷۴ هزار بازمانده از تحصیل با کد ملی خبر داد و گفت که امکان بازگشت به چرخه تحصیل این افراد وجود دارد. علی آقامحمدی ادامه داد: «اکنون در مناطق محروم هم برای دانش‌آموزان کلاس کنکور برگزار می‌شود و در قرارگاه جهادی، ۸۷۴ هزار بازمانده از تحصیل با کد ملی شناخته شده که امکان بازگشت به چرخه تحصیل آنها وجود دارد.» او با بیان اینکه نسل امروز آماده جهاد است، گفت: «هیچ نسلی مانند این دهه برای کشور و مدرسه فعالیت نمی‌کند، بنابراین باید از این نیروها برای امور جهادی بهره‌مند شد.»

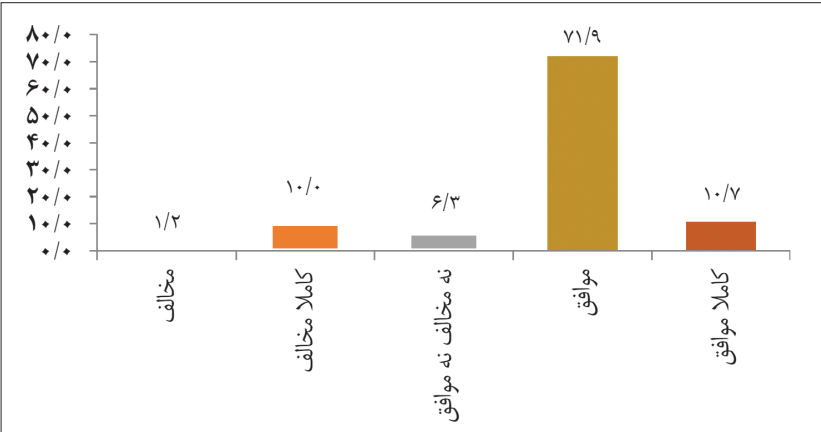
بازگشت ال‌نینو به ایران؟

به اعتقاد محقق پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی و علوم جوی، کاهش سرعت سامانه «غرب‌وزان عرض‌های میانی» به دلیل گرمایش زمین موجب شده تا این سامانه به عرض‌های پایین‌تر نفوذ کند و نه فقط از روی دریای مدیترانه که از روی دریای سرخ نیز عبور کند و طویلت این دو دریا از طریق عربستان به جنوب ایران برسد. عبدالمجید نادری‌بنی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی و علوم جوی درباره بازنگی‌های بهار سال جاری گفت: «امسال منطقه جنوب غرب آسیا از جمله ایران، بهار مرطوب‌تری را تجربه کرده‌اند. بسیاری از محققان این شرایط را به‌طور عمد به رویداد ال‌نینو نسبت می‌دهند.» او ال‌نینو را شرایطی دانست که دمای سطحی آب اقیانوس در مرکز و شرق اقیانوس آرام به‌طور متوسط بالاتر از میانگین است و بروز این پدیده می‌تواند به‌طور قابل توجهی بر الگوهای آب و هوای جهانی تأثیر بگذارد. نادری‌بنی ادامه داد: «درباره جنوب غربی آسیا، ال‌نینو می‌تواند منجر به افزایش بارندگی در طول ماه‌های بهار شود. البته این مسئله صرفاً به پدیده ال‌نینو محدود نیست، بلکه عامل مهم دیگر تغییر اقلیم ناشی از افزایش گازهای گلخانه‌ای است که موجب شده است تا دمای سطح کره زمین نسبت به متوسط بلندمدت افزایش یابد.»

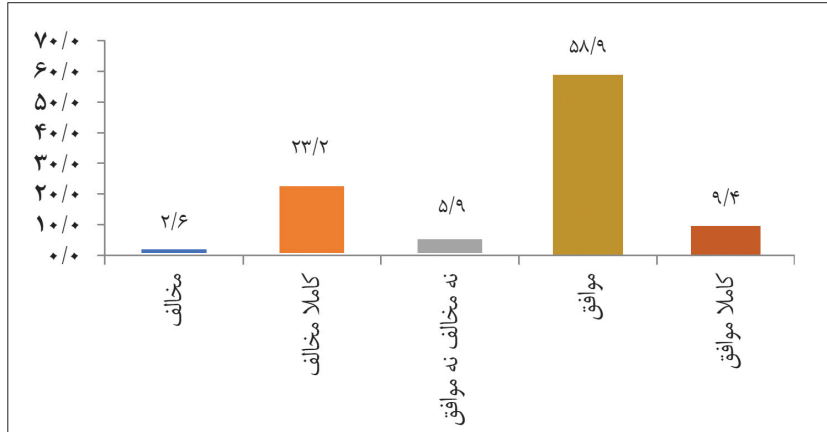

پاساژ نایمن «داد» پلمب شد

سرهنگ سیدهدای موسوی، مشاور شهردار و فرمانده یگان حفاظت شهرداری تهران در این باره گفت: «براساس حکم صادره از سوی دستگاه قضایی عوامل یگان حفاظت شهرداری منطقه ۱۱ به موقعیت پاساژ تجاری «داد» مراجعه کردند. با حضور عوامل یگان حفاظت در موقعیت، اقدام‌های حفاظتی و مراقبتی در دستور کار قرار گرفت تا عوامل اجرایی شهرداری و دیگر دستگاه‌ها بتوانند امورات مربوط به این پاساژ تجاری را انجام دهند.» او ادامه داد: «با برقراری و تأمین امنیت لازم از سوی عوامل یگان حفاظت شهرداری تهران، عوامل قضایی و شهرداری منطقه، نسبت به پلمب ۳۰ واحد تجاری و تعطیلی پاساژ نایمن «داد» اقدام شد. این اقدام مدیریت شهری پایتخت در راستای مقابله با ساختمان‌های نایمن و رفع خطر، بدون هیچ‌گونه مشکل خاصی به پایان رسید.»

خانه دار بودن زن کمک به حفظ کانون خانواده (درصد)

حق طلاق برای زنان (درصد)

تداوم کلیشه‌های خانوادگی موافقت با رفع تبعیض

گزارش هم‌میهن درباره بخش «ارزش‌ها و هنجارهای خانوادگی» موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان

سن ازدواج دختران و موضوع کودک‌همسری

در این پیمایش از پاسخگویان پرسیده شده به نظر شما مناسب‌ترین سن ازدواج برای دختران چقدر است؟ ۴۵/۵ درصد از پاسخگویان معتقد بودند که سن ۲۱ تا ۲۵ سال، مناسب ازدواج برای دختران است. ۳۸/۹ درصد از پاسخگویان سن ۱۶ تا ۲۰ سال، ۱۱ درصد سن ۲۰ تا ۲۴ سال و ۳ درصد، ۲۴ سال به بالا را سن مناسب برای ازدواج دختران دانسته‌اند. سهم کسانی که معتقدند سن ۹ تا ۱۵ سال سن مناسب ازدواج برای دختران است، تنها ۳/۲ درصد بوده و میانگین سن ازدواج برای دختران از نگاه پاسخگویان، ۲۲/۴ سال بیان شده است. یک موضوع مهم در این نظرسنجی این بوده که کسانی که بی‌سواد محسوب می‌شوند، بیشترین کسانی‌اند که با سهم ۱۶/۳ درصدی، موافق ازدواج دختران در سن ۹ تا ۱۵ سالگی بوده و قشر دانشگاهی با ۱/۳ درصد، کمترین رأی را به ازدواج دختران در این سنین داده‌اند. این موضوع در متغیر زمینه‌ای شغل هم نتایج مشابهی داشته؛ یعنی ۷/۴ درصد از کسانی که بیکارند موافق ازدواج دختران در بازه سنی ۹ تا ۱۵ هستند. پاسخ‌دهندگان در استان کهگیلویه و بویر احمد هم با درصد ۸/۷، بیشترین کسانی‌اند که موافق ازدواج دختران در سن کودکی بوده‌اند.

معیارهای ازدواج و حجاب

در بخش دیگری از این پیمایش با عنوان «ملاک‌های اجتماعی و فرهنگی ازدواج»، سوالات متعددی از جمله «ازدواج با چه کسی را مناسب می‌دانید؟»، پرسیده شده که ۷۵/۸ درصد پاسخگویان معتقدند، ازدواج با کسی مناسب است که به لحاظ تحصیلی با هم هم‌سطح باشند. درباره هم‌قوم و هم‌زبان بودن ۷۵/۶ درصد، درباره خویشاوند بودن ۳۳/۱، هم‌دین و هم‌مذهب بودن ۸۲/۱ درصد، ایرانی بودن ۸۲/۱، درباره ازدواج با فردی که قبلاً ازدواج کرده است ۲۹/۶ درصد و در مورد محجبه بودن ۶۱ درصد (که فقط از مردان پرسیده شده است) معتقدند که ازدواج با این افراد مناسب است که در مورد آخر، ۵۱/۲ درصد از مردان مجرد و ۶۷/۷ درصد مردان متأهل به گزینه باحجاب بودن زنان رأی گرفته‌اند. مردان استان خراسان جنوبی با ۸۰/۴ درصد، بیشترین رأی مثبت را به باحجاب‌بودن زنان داده‌اند.

روابط پیش از ازدواج و یک چالش

موضوع دیگر، سنجش معاشرت و دوستی دختر و پسر قبل از ازدواج بوده؛ از پاسخگویان پرسیده شده «تاچه

اندازه با معاشرت و دوستی دختر و پسر قبل از ازدواج موافقت؟» و ۳۴/۷ درصد پاسخگویان با این موضوع مخالف، ۱۲/۱ درصد نه مخالف و نه موافق بودند و ۵۳/۳ درصد پاسخگویان هم با معاشرت و دوستی دختر و پسر قبل از ازدواج موافق و کاملاً موافق بودند. یکی از موارد قابل توجه این آمار که نشان از تغییر سبک زندگی و دیدگاه افراد نسبت به این نوع روابط در مقایسه با دهه‌های پیش دارد، نظر افراد با تحصیلات دانشگاهی بوده که با ۴۷ درصد، بیشترین موافقان روابط دختران و پسران پیش از ازدواج بوده‌اند. اما موضوع قابل توجه در این پیمایش، سنجش روابط جنسی دختر و پسر قبل از ازدواج بوده؛ با اینکه بیش از نیمی از پاسخ‌دهندگان با روابط دوستی و معاشرت دختران و پسران قبل از ازدواج موافق بوده‌اند، ۸۸/۵ درصد آنها با روابط جنسی دختر و پسر قبل از ازدواج مخالف و کاملاً مخالف و تنها ۶/۸ درصد از آنها با این روابط موافق و نیم‌درصد کاملاً موافق بودند. از میان سطوح مختلف تحصیلی، ۶۶/۴ درصد بی‌سوادان و در میان مشاغل، ۶۳/۴ درصد بیکاران با روابط جنسی دختران و پسران پیش از ازدواج کاملاً مخالف کرده‌اند. از طرفی ۱۳/۶ درصد از بوشهری‌ها در میان استان‌ها بیشترین موافقان روابط پیش از ازدواج بوده‌اند. این مخالفت شدید در متغیر بعدی این پژوهش که درباره زندگی دختر و پسر بدون ازدواج رسمی (شرعی و قانونی) پرسیده شده، با هم تکرار شده است. به‌طوری که ۸۷/۶ درصد پاسخگویان با این نوع زندگی مخالف و کاملاً مخالف بودند. ۳/۴ درصد نه مخالف و نه موافق و ۱۰ درصد پاسخگویان هم با زندگی دختر و پسر بدون ازدواج رسمی موافق و کاملاً موافق بوده‌اند که مردان با ۱۰/۹ درصد بیشتر از زنان با این نوع زندگی کاملاً موافقت کرده‌اند.

همچنین ۱۵ تا ۲۹ ساله‌ها با ۱۱/۶ درصد بیشترین موافقان روابط جنسی دختران و پسران پیش از ازدواج بوده‌اند.

باز تولید یک کلیشه مردانه با تغییر سبک زندگی؟

یکی از سنجه‌های مهم این پیمایش، نگرش افراد نسبت به تصمیم‌گیری در خانواده درباره امور مهم اقتصادی (مثل خرید و فروش خانه و ماشین) است که نتایج آن گرچه تغییراتی را در نگرش خانواده‌ها نسبت به نقش‌های کلیشه‌ای زنان و مردان در خانواده‌ها نشان می‌دهد اما همچنان بیشتر پاسخ‌دهندگان یعنی ۳۵/۳ درصد معتقدند، پدر/شوهر درباره امور مهم اقتصادی (مثل خرید و فروش خانه و ماشین) در یک خانواده باید تصمیم‌گیرنده باشد. ۳۲/۸ درصد به پدر/شوهر و مادر زن/با هم رأی داده و ۲۶/۶ درصد معتقدند، همه اعضا با هم باید درباره امور مهم اقتصادی تصمیم‌گیرنده باشند. نکته قابل توجه در پاسخ به این پرسش این بوده که مردان با ۴۱/۳ درصد، بیشترین موافقان تصمیم‌گیری پدر/شوهر و زنان با ۳۷/۳ درصد بیشترین موافقان تصمیم‌گیری

نگاه کارشناس

در حال تغییر، باریشه‌های بنیادی

است. از طرفی به هر حال اتفاقات در هر جایی که بیفتد متأثر از زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی و تاریخی است. مردم ایران هم از سال‌ها پیش در حال تغییرند اما یکسری مسائل ریشه بنیادی دارند و ممکن است تغییری در آنها به وجود نیاید. موضوع روابط جنسی پیش از ازدواج که در موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان مورد بررسی قرار گرفته، از جمله این مسائل با ریشه بنیادی است که بیشتر پاسخ‌دهندگان با آن مخالفت کرده‌اند. ممکن است اقلیتی این موضوع را قبول داشته باشند اما اکثریت مردم روابط جنسی پیش از ازدواج را درست نمی‌دانند؛ همین مردم با معاشرت‌ها و آشنایی‌های پیش از ازدواج مخالفتی ندارند، به‌طوری که تعداد قابل توجهی و نه همه، این موضوع را نسبت به گذشتگان پذیرفته‌اند. بنابراین نمی‌شود حکم داد و گفت همه اتفاقاتی که در کشورهای دیگر افتاده و آنها زودتر از ما این مراحل را طی کرده‌اند، در ایران هم همان اتفاقات خواهد افتاد. اما در هر حال یک نکته خیلی مهم به نظر من استقلال اقتصادی و مسئله آموزش‌های تخصصی زنان است. یعنی هر قدر این موضوع بیشتر شود و رقابت اقتصادی شدت بگیرد، نقش‌های سنتی و کلیشه‌ای شروع به ضعیف شدن می‌کنند و از بین می‌روند. بنابراین تا زمانی که مردان نان آورند و قدرت اقتصادی دارند و به نوعی رئیس خانواده به حساب می‌آیند، با تصمیم‌گیری زنان در امور اقتصادی همانطور که در این پیمایش هم آمده، مخالفت می‌کنند اما وقتی زنان هم قدرت اقتصادی پیدا کنند، تصمیم‌گیری در این باره و نگرش به آن متوازن خواهد شد. الان ما مواردی داریم که مردان بیکارند و زنان نقش اقتصادی خانواده را برعهده دارند و این موضوع بر تغییر نگرش‌های کلیشه‌ای جنسیتی تأثیر گذاشته است؛ به‌طوری که زنان دیگر تابع نیستند و به تبع در کلیت اجتماع نگرش به زنان تغییر می‌کند.

حسین ایمانی‌جاجرمی جامعه‌شناس

واقعیت‌های علمی نشان می‌دهد که خانواده در ایران به شدت تغییر کرده است و این موضوع برای امروز و دیروز هم نیست. مرحوم دکتر جمشید بهنام که جامعه‌شناس قدیمی و شناخته‌شده‌ای است، کتابی با عنوان دگرگونی نهاد خانواده دارد که در آن کتاب به خوبی این اتفاق را در دنیا به‌ویژه خاورمیانه و ایران بررسی و درباره ایران هم که از دهه ۴۰ روی این موضوع کار کرده است، در آن کتاب تأکید کرده که به واسطه شهرنشینی و مسئله آموزش عالی، نیازهای اقتصادی و رشد فرهنگ فردگرایی و اینترنت، این دگرگونی سرعت بیشتری گرفته است. حداقل دیدگاه‌های نسل جدید درباره ارزش‌های خانوادگی و نقش زنان نسبت به گذشتگان متفاوت شده است. گذشتگان بسیار محافظه کارانه در این باره می‌اندیشیدند و بر نقش‌های سنتی زنان و مردان تأکید داشتند ولی نسل امروزی با همان نسل Z متفاوتند. حتی پدر و مادرهای الان هم با نسل‌های گذشته خودشان فرق دارند که به نظر دلیل این تفاوت همین خانواده هسته‌ای باشد. هر چند خانواده هسته‌ای هم در ایران به واسطه افزایش طلاق و مسئله کاهش تعداد فرزندان، آن شکل کلاسیک خودش را ندارد و بسیاری از خانواده‌ها الان تک‌سرپرست یا تک‌فرزند هستند. این مسائل بیشتر در شهرهای بزرگی مثل تهران به چشم می‌خورد تا در شهرهای سنتی‌تری مثل سیستان و بلوچستان و ایلام. اما حتی در این شهرها هم با پررنگ شدن مدرنیته تغییر ایجاد شده